

Роберт Алаџозовски

ТЕОРИЈАТА ОСТАНУВА ВО ЛЕВОТО

кон зборникот текстови „Што е лево од теоријата? Нов труд за политиката на книжевната теорија“, ур. Џудит Батлер, и др., Routledge, 2000.

Зборникот текстови „Што е лево од теоријата? Нов труд за политиката на книжевната теорија“ е заокружување на истоимената редовна годишна конференција одржана во организација на Англискиот институт во САД. Изборот на темата лежи во дебатата за политиката на теоријата, што последните неколку години се води во книжевните студии. Според уредниците на зборникот оваа дебата сè уште нема расчистено со основните термини на теоријата и политиката. Теоријата честопати се сведува на претесната рамка на постструктурализам, иако оваа струја не е единечна. Доколку теоријата се сфати како обичен формалистички прирачник, во кој значењата на текстот се конструираат автореференцијално, тогаш се исклучува политичноста на теоријата, бидејќи кога нема упатеност кон контекстот, нема ни политика. Нормите на францускиот постструктурализам денес се реконтекстуализираат во делата на академските автори на левицата: Ернесто Лакло, Хоми Баба, Спивак, Друсиле Корел, Тереза Де Лауретис, кои иако далеку од изворната марксистичка традиција, во своите истражувања се задржуваат на прашањата за расата, колонијализмот, сексуалноста и родот. Зборникот има цел да ја преиспита политичноста на (постструктуралистичката) теоријата и начините на преплетување на книжевните студии со политичко мислење на левицата. Авторите ги одбиваат спротивставените стојалишта - дека секој текст е автономен и нетранспониран во друг тип текстови, и дека референцијалната и тематската

Robert Alagjovzski

THEORY REMAINS LEFT

Towards What's Left Of Theory? New Work on the Politics of Literary Theory, ed. Judith Butler, et.al., New York and London: Routledge, 2000.

This collection of texts rounds off the annual conference bearing the same name organized by the English Institute in the USA. The authors find the motives for the choice of the conference subject in the debate going on in the past few years, on the politics of theory in terms of Literature Studies. However, the authors feel that basic terms, theory and politics have not been cleared yet. According to them, the theory oftentimes boils down to poststructuralism, which is too narrow a frame, and this is not a single phenomenon. On the other hand, there are opinions that theory is a plain formalistic guidebook, with which the text reveals its lore, usually autoreferentially. These opinions exclude the political nature of theory, for if there is no initiation into the context, there is no politics. Today authors like Ernesto Laclau, Homi Bhabha, Spivak, Drucilla Cornell, Theresa de Lauretis, are recontextualising the norms of the French poststructuralism with their research into the issues of race, colonialism, sexuality and gender. This situates them in the framework of the left academic discourse, although this is far from the roots of the Marxist tradition. According to the authors, the goal of this collection is to see how the issue of the political nature of (poststructuralistic) theory is posed and to present the ways in which literature studies continue to blend with left political thinking. They reject the contrary, pure viewpoints: one, that every text is autonomous and cannot be transposed in a different type of texts, and two, that referential and thematic criticism is all that theory should deal with. They use the ambivalence of the word "left" in posing the questions: does

критика се главни упоришта на теоријата. Преку двозначноста на зборот "left" (лево, останато) тие преиспитуваат две прашања: дали политички проникнатата книжевна анализа ја остава зад себе теоријата, и дали на тој начин литературата останува литература? Зборникот нема амбицијата да даде дефинитивен одговор на овие прашања, а во често спротивставените текстови, на невообичаен начин се користат термините „теорија“, „левица“ и „литература“.

Поместен на крајот од зборникот, текстот „Литерарното во теоријата“ на Џонатан Калер објаснува дека книгата има поинаква стратегија од симпозиумот. За читателите е најдобро приказот на книгата да започне со овој текст: во него се дадени неопходните историски рамки за ситуирање на излагањата на учесниците, оти тој текст е помалку експликативен, а повеќе метатеориски. Калер својот преглед го започнува со шеесеттите години и структурализмот, кога литературата била привилегирана во однос на другите научни дисциплини. Како срж на јазикот литературата се сметала за централна и во изразувањето, и во проучувањето на разни животни аспекти. Теоријата била клуч за другите дисциплини - била преокупирана со утврдувањето на литературното (кај Јакобсон наречена поетска функција) како чист, вечен амалгам на текстот. Приказот продолжува со спротивната тенденција, антитеоријата на Неп и Бен Мајклс, за кои теориските аргументи немаат консеквенци во однос на книжевноста, следствено теоријата треба да се укине. Пост-теоријата што следи ја согледува апоретичноста и на анти-теоријата, и на теориската позиција, па се залага за напуштање на телеологичноста и тоталитарноста на сите Големи теории. Калер ја елаборира вредноста на литературата за денешните теории на идентитетот (раса, пол, класа) зашто е полна со имплицитни модели за тоа како се формира идентитетот. Тој ја согледува денешната позиција на книжевноста не само како извор на теми за теориско промислување, туку и као теорија сама по себе. Калер го завршува есејот согласувајќи се со стојалиштето на Дејвид Симсон дека иако литературата не е централна во однос на науките, нејзините специфики, пред сè наративноста, анег-

politically imbued literary analysis leave theory behind and, with that, does literature remain what it is? However, it is not the ambition of the collection to give definite answers. They focus much more on presenting texts, many of them even with contrary positions, but always ones that use the terms "theory", "left" and "literature" in an unusual manner.

When editing the collection, the authors decided on a different strategy from the one at the symposium: Jonathan Culler's introductory text "The Literary in Theory" is at the end of the collection. The readers may still want to start with that text because the indispensable historical dimensions of this issue are given there, which will make it easier to understand the expositions of the other participants, since their texts are more explicative and less metatheoretical. Culler starts his review in the sixties when he was initiated into the area and governed by structuralism. At the time, compared to other scientific disciplines, literature was privileged. This is because it is the essence of language, and language, according to structuralists, is vital for expression, but also for the investigation of various aspects of life. Theory was the key to all other disciplines and was preoccupied with establishing literature, that pure, eternal amalgam, in every single text, or with what Jakobson calls the poetic function. Culler then shows the opposite tendency, the antitheory of Knapp and Benn Michaels who believed that theoretical arguments have no consequences in terms of literature and that theory should thus be abolished. Next is post-theory, which perceives the aporial nature of antitheory, being a theory itself – and yet it strives to abandon the teleology and totalitarianism of all Great theories. He further elaborates the value of literature for today's identity theories (race, gender, class) since it is full of implicit models how to form and identify. He sees literature's position today not only as a source of themes for theoretical contemplation but also as a theory in and of itself. Finally, Culler ends his essay agreeing with David Simpson's opinion that although today literature is not central to sciences, its specifics, narration above all, anecdotes, subjectivization – are basic models in which sciences organize their scientific material.

дотноста, субјективацијата, денес се основни модели според кои науките го организираат својот научен материјал.

Во текстот „Од станот на Хејверсток Хил до американската училишница“ Гајатри Чакраворти Спивак дава свое видување на современите текови на финансискиот капитал. Таа ги пронаоѓа апориите, заблудите и неодржливи позиции на теориските промислувања и практични дејствувања на одредени леви движења. Таа мошне детално укажува на појава на т.н. западен марксизам, заради погрешната интерпретација на англискиот превод на Енгелс на Марк-совиот „Капиталот“, при што се изедначиле трудот и моќта на трудот, и во поимот на вредноста не се синтетизирале употребната и разменската вредност. Елаборирајќи ги карактеристиките на глобализацијата, создадени финансискиот капитал и од несоодветноста на некои негови практики, таа објаснува како доаѓа до создавање површни промени во редистрибуцијата на добрата и заштитата на животната средина. Спивак смета дека на денешниот марксизам му треба многу повеќе од мешаница на човекови права и економија, му треба етичка практика олицетворена во грижата за другиот како грижа за себе. Приоритет треба да имаат оние што загубиле во капиталистичката битка, а капиталот на поефикасен и посуштински начин треба да се сврти кон социјалното. Тоа подразбира напуштање на телеолошкото и урбаното и свртување кон руралното, кон неделивоста на човекот и земјата, на субјектот и објектот.

Џенет Хејли во својот текст „Исто како расните аргументи“ го разгледува судирот меѓу расните и сексуалните движења за човекови права. Обидот на геј активистите да ги остварат своите права повикувајќи се на расните права во Америка, кои во голема мерка се остварени, е во контраст со отпорот на црнечките водачи да се идентификуваат со хомосексуалците. Иако смета дека прашањата на расата и сексуалноста се испреплетени, и дека треба да се биде претпазлив кон сите поистоветувања, таа се обидува да ги деконструира кохерентистичките теории според кои, групата и идентитетот се компактни и униформни. Давајќи многубројни примери кога

In her text “From Haverstock Hill Flat to Classroom”, Gayatri Chakravorty Spivak gives her view on the contemporary flow of financial capital, finding the aporias, the misconceptions and the fallacies in theoretical contemplation and practical actions of certain left movements as well. At first, she points out in great detail to the wrong interpretation of Marx’s *Capital* in Engels’ English translation, which lead to the emergence of the so-called Western Marxism. It is characterized by equaling labour with power of labour and the failure to incorporate the terms *use value* and *exchange value* in the term *value*. Then, she further elaborates on the characteristics of globalization, caused by financial capital and the ineptitude of some of its practices. She said it created only superficial, not essential, changes in terms of the redistribution of goods or the protection of the environment. She feels that Marxism today needs more than a mix of human rights and economy – it needs ethical practices, embodied in caring for the other like for oneself. Priority should be given to those who have lost the capitalistic battle. Also, capital should focus on the social, but in a way that is more effective and fundamental – this will be the abandonment of the urban teleological and turning towards the rural, towards not making a division between man and earth, the subject and the object.

In “Like Race Arguments”, Janet Halley looks into the clash between racial and sexual human rights movements – the attempt of the gay activists to exercise their rights calling back the analogy with the largely exercised racial rights in America – and the resistance of the African-American leaders who refuse to be identified with the homosexuals. She supports the view that racial and sexual issues are interlaced, complex and that, for those reasons, one should beware of uniformity. Simultaneously she deconstructs theories of coherency that see the group and the identity as compact and uniform. She gives numerous examples when an individual, due to his specificity, gives up the loyalty to the group, touching upon the issue of talking in somebody else’s name.

единката поради својата специфичност отстапува од логиката кон групата, таа едновременно го проблематизира правото да се зборува во туѓо име.

Мајкл Ворнер во текстот „Зони на приватност“ критички ја проследува одлуката на градоначалникот на Њујорк Рудолф Џулијани да ги затвори геј и стриптиз баровите, порнотеките, геј книжарниците и сл. во име на заштитата на приватноста. Ворнер темелно образложува дека оваа политика е диктирана од пазарниот капитал кој создава униформирани потрошувачи со стандардизирани барања. Тоа доведува до уништување на јавната сексуална култура на лезби/геј движењата, а се форсира моногамниот интимен живот. Укажувајќи на важноста од јавна сексуална култура и приватното сексуално оформување, Ворнер ја отвора дебатата за односот приватно/јавно. Некои сексуални практики иако се јавни, се одвиваат во строго затворени кругови. Тој ги побива тврдењата дека јавната сексуална култура е Хив ризична, зашто некои од формите (пип шоуа, киноприкажување, мастурбација, стриптиз) се одвиваат без контакт со партнер.

Џон Бренкман во текстот „Екстремна критика“ ги истражува односите меѓу книжевните студии и политиката. Иако во минатите два века плодотворни, тие односи се сега прекинати. Неодржливоста е поделбата на формалистичка и неформалистичка критика, смета тој, тврдејќи дека формата е важна за материјалниот израз на делото, а естетското искуство на формата е важно за социо-политичките практики кои ја обликуваат јавната сфера. Денешните истражувања на родот, расата и класата, смета тој, ја запоставуваат формата.

Мајкл Берубе во текстот „Враќањето на реализмот и иднината на контингентноста“ ја елаборира антифундаменталистичката теорија која повеќе не ги поткрепува прогресивните политички движења, ами се тие причина, сè повеќе интелектуалци да се враќаат кон просветителските вредности.

Michael Warner, in his “Zones of Privacy”, critically analyzes New York mayor Rudolph Giuliani’s decision to close strip-tease bars, porno video stores, gay bookstores etc. in the name of protection of privacy. Warner thoroughly expounds that this policy is dictated by the market capital wishing to create uniformed buyers with standardizes norms. Those are the reasons to destroy the public sexual culture of the gay/lesbian movements, and force monogamous private life. Warner points out the importance public sexual culture has on any private sexual forming, and notes the many contradictions in the private/public relation. Although public, some sexual practices take place in strictly closed circles. He refutes the view that public sexual culture is at a great risk from HIV, since some of its forms (peep shows, cinemas, masturbation, striptease) involve no partner contact.

John Brenkman explores the relations between literary studies and politics in his “Extreme criticism”. He thinks those relations have been fruitful in the past two centuries, but now are disconnected. He notes the unreasonable division in formalist and nonformalist criticism, claiming form is important for the material expression of the work, while the aesthetic experience of the form is important for the sociopolitical practices, which form the public sphere. Brenkman feels that current gender, race and class research neglects form.

In his “The Return to Realism and the Future of Contingency”, Michael Bérube elaborates that today antifundamentalist theory does not support the progressive political movements and that, for those reasons, more and more intellectuals are going back to the values of the Enlightenment.

Вилијам Коноли во текстот „Враќањето на секуларното во мода“ бара повторна анимација на секуларизмот кој во пресрет на новите религиски, етички, родовни и сексуални разлики ги исцрпел вредностите што произлегле од христијанството, давајќи приказ на филозофските размислувања што ие служат на оваа заложба.

Во текстот „Протестантската етика и духот на анорексијата“ Џеф Нунокава ја елаборира хомосексуалноста на Оскар Вајлд, не како плод на интимната афектација, туку како негово отфрлање на каноните на протестантската етика. Тој ги доведува во тесна врска ставовите на Вајлд од утопистичкиот текст „Душата на човекот во социјализмот“, со деесенцијалистичките ставови во романот „Сликата на Доријан Греј“.

William Connolly's "Refashioning of the Secular" seeks a renewed animation of secularism, which has lost its Christian values in the face of the new religious, ethical, gender or sexual differences. With that in mind, he presents a review of the philosophical ideas that can serve the purpose.

In the text "The Protestant Ethics and the Spirit of Anorexia", Jeff Nunokawa elaborates that Oscar Wilde's homosexuality was not a result of his intimate preference but his rejection of the canons of Protestant ethics. He discusses Wilde's attitudes in his utopian text "The Soul of Man Under Socialism", convergent to the de-essentialist attitudes present in the novel "The Picture of Dorian Gray."

Translation: Sase Tasev